

Borszék = Borsec

GYÓGYFÜRDŐ ÉS KLIMATIKUS GYÓGYHELY

monográfiája

IRTA ÉS ÖSSZEÁLLÍTOTTA: DR. CSIBY ANDOR
27 FÜZETTEL, NYOLCVÉNYETTEL ÉS 3 TÉRKÉPPEL



BORSZÉK TÁJKÉPE

Borszék gyógyforrásai.

1. Főkut és Erzsébetforrás.

A Főkut Borszéknek (Borsec) legrégebben használt és legerősebb borvize, mely már a mult századokban is élénk fogyasztásnak örvendett.

A Főkut forrását három ízben is majdnem végzetes katasztrófa érte.

Az első katasztrófa 1816. máj. 18-án történt, melyet László Mihály akkori alfalvi plebános latin szövegü naplójában a következőképpen ír le:

„Ezen év május 18-án délután 4 óra körül egy rendkívüli nagy vihar keletkezvén, egész Borszék környékét rémületbe ejtette. Többek között egy olyan mennydörgés rázta meg a léget és földet, hogy arra az ott élő emberek és baromok mintegy leterítve összerogytak.

E nap este 9 óra tájáig a borviz forrásában még semmi változás nem történt, de a következő nap, 19-én reggel, a csatornán, amelyen azelőtt a palackok megszoktak tölteni, már semmi sem folyt, magában a forrásban pedig valami álló borviz vala lent a fenéken, de nagyon kis mennyiségben és erőre nézve annyira gyenge, hogy az előbbihez semmikép nem lehet hasonlítani, sőt a forrás fenekéről a felbuzogás is egészen megszűntnek látszott. Ezen esetről azonnal jelentés tétetett az illetékes polgári és katonai hatóságokhoz, amelyekről késedelem nélkül egy bizottság küldetett ki a helyszínére, melyben Simatics őrnagyon a katonai és Baló József gyergyói alkirálybirón kívül a polgári részről, — jelen volt még egy mérnök a hely fekvési viszonyok és egy orvos a megromlott borviz becsének megvizsgálása s megbírlása végett.



R Ó M . - K A T H . T E M P L O M

Foto „Heiter“ udvari fényképész, Borszék—Szászrégen (Reghin)
A kliséket készítette „Tizian“ cinkográfia, Cluj-Kolozsvár, Strada Regina Maria 6

A felkelő nap aztán a nagybecsű forrást, a Főkut vizét, iszaptól betemetve és megsemmisülve találta s hogy ezen katasztrófát villámütés okozta-e, vagy a zápor roppant víztömege, e kérdés még megfejtve mai napig sincsen. Ez alkalommal szakadt össze a nagy víztömegetől átázott s gyér talajánál fogva lecsuszamlott két hegy is a gyergyószentmiklósi havasokban, mely miatt az ott lefolyó patak feldugulván, a „Gyilkostó“ képződött belőle.

A Főkut forrása hosszabb ideig volt elrejtve az iszap vastag rétegei alatt s csak hosszabb kutatás és ásások után sikerült azt ismét megtalálni és egy Szárhegyen letelepült Lehn Mátyás nevű német kőművessel helyreállíttatni.

Hogy hasonló veszélynek teljesen eleje vétessék, 1858-ban a két község két kőfalat huzatott védelmül a kut két oldalánál, melyet 1864-ben fedett sétánnyal felette teljesen kiépített.“

A harmadik majdnem katasztrófával végződő esemény 1925-ben történt.

A jelenlegi bérlő, a Borszóki Fürdővállalat r.-t., a vele kötött haszonbérleti szerződés alapján köteleztetett a Főkut forrásának ujrafoglalására is. A Fürdővállalat ezen munkát Rumpel A. G. híres bécsi kufoglaló cégre bízta, ki a munkálatokat 1925-ben meg is kezdte. Az ásásokat végző mérnök a régi foglalás elbontása alkalmával rájött arra, hogy ez csak egyszerű primitív foglalás volt és az nem is a Főkut eredeti forrására emeltetett, hanem az csak különböző irányokból előretörő apró borviz erek összefoglalását célozta. A vállalkozó cégnek ezzel szemben feladata az volt, hogy mindenekelőtt meg kell keresni a Főkut vizének eredeti forrását s a foglalást erre kell emelnie oly módon, hogy ez a foglalás teljesen elzárja a forrást minden más bor- és edesviz beszivárgásától.

Megkezdődött tehát a kutatás a Főkut eredeti forrása után. Sziklákat robbantottak, ásásokat végeztek, miközben gőzszivattyú szívta ki a kiásott üregből a nagymennyiségben előretörő vizet.

Ezen munkálatok közben hol itt, hol ott tört elő a borviz egyszerre több irányból is s mikor már-már azt hit-

ték, hogy megtalálták az eredeti forrást, egy szép napon csak eltűnt, hogy másnap esetleg éppen ellenkező oldalról törjön elő. A munkálatok erős iramban haladtak, egyre mélyült és tágult a fel- és kiásott földterület, a Főkut eredeti forrásának azonban még mindig sehol semmi nyoma nem volt. Komplikálttá és katasztrófális színezetűvé tette a munkát az is, hogy az ásatások alatt egyszer csak eltűnt teljesen a borviz a régi híres Lobogó fürdő forrásából is.

A tulajdonos közbirtokosság aggódva és félve figyelte az eseményeket, különösen a Főkut forrásának eredménytelen kutatását, a Fürdővállalat pedig megsokalva a már 2—3 milliót kitevő költséget és félve az eredménytelennek látszó további munkától, már-már beszüntetni készült az összes feltárási munkálatokat. Ugy a közbirtokoságnál, mint a Fürdővállalatnál és Borszék község egész lakosságánál mély levertséget idézett elő eme eredménytelen kutatás. A közbirtokosság már elérkezettnek látta az időt a közbelépésre a két község lakosságának nyugtalankodása miatt, mikor is egy szép napon 1926 május 5-én délután úgy 3 óra körül egyszerre csak hirtelen futott az egész telepen és községben, hogy megjött a Főkut vize.

E sorok írója is éppen ott tartózkodott Borszéken, valamint Heiter György szászrégeni udvari fényképész, borszéki villatulajdonos is, akik együtt rohantak az ásatásokhoz, ahol meglepő és soha el nem felejthető látványban volt részük. A borviz ott, ahol most az új foglalat van, a régitől mintegy 8—10 méternyire, karvastagságnál erősebb, mintegy másfél méter magas sugárban tört fel közvetlenül a sziklából, hatalmas víztömeggel töltve meg a kiásott földüreget, mely egy jókora ház alapterjedelmével volt azonos nagyságu mintegy 3—4 méter mélységben. Csakhamar működésbe jött a gőzszivattyú, mely éjjel-nappal szakadatlanul ontotta magából a felgyülemlt víztömeget.

A Fürdővállalat akkori igazgatója: Th. Ghițescu, nyomban jelentést tett a bukaresti központnak, amely most már újult erővel és kedvvel fogott hozzá a foglalási munkálatok tovább folytatásához. — Így jött létre egy évi idő leforgása alatt a Főkut és Erzsébetforrásnak az a gyönyörű együttes

foglalása mintegy négy millió Lei költséggel, mely most is bámulatba ejti a nézőt.

Ez a forrásfeltárás is, annak dacára, hogy most is külön van foglalva a Főkut és Erzsébetforrás, kétségtelenné teszi dr. Szilvássy János volt fürdőorvos azon megállapítását, hogy a *Főkut és Erzsébetforrás vize teljesen egy és ugyanaz.*

Az Erzsébetforrás helyén, mely a Főkut régi foglalásától mintegy 10 lépésnyire feküdt, a 18-ik század elején fürdő volt. *Ez volt az első fürdő Borszéken,* amely a Főkut környékének szabályozása alkalmával aztán földdel betömött, vize pedig a föld alatt a Főkut foglalatánál levő „töltő“-be vezetett, ahol üvegmosásra használták fel egészen 1888-ig. 1890 év elején a két község a betömött forrást felbontatta, vizét pedig dr. Hankó Vilmos országos hírű vegyész vegyelemezte. *Ez a vegyelemzés aztán kétségtelenül bebizonyította, hogy a két forrás vize egy és ugyanaz.*

A Főkut vízbősége — megállapítás szerint — közép-számítással 10 perc alatt rendszeren 67 liter, azaz 24 óra alatt 9648 liter, ami egy év alatt három és félmillió liter. Elsős időben vagy hóolvadáskor vize megzavarodik, vegyi összetételében azonban alig szenved változást. (Ez a felvétel a Főkutnak abból az idejéből való, amikor a Főkut régi foglalása melletti töltőben töltöttek. Az új foglalás óta most már a Főkut és Erzsébetforrásnak vize együttesen van levezetve az új töltőbe, így tehát a töltésnél a vízbőség most még nagyobb. Szerző.)

A Főkut vize vegyelemezve sokszor volt már. Legelőször 1803-ban vegyelemezte a bécsi orvosi kar. 1820-ban dr. Pataky Sámuel, 1820-ban újra a bécsi orvosi fakultás, 1841-ben Schnell Péter és Stenner Gottlieb, 1873-ban dr. Than Károly a budapesti egyetemen a vegyészet tanára és 1890-ben dr. Hankó Vilmos budapesti főreáliskolai jeles vegytanár.

Legujabban a Főkut ujrafoglalása után vegyelemezte a tulajdonos két község 1927-ben a budapesti Országos m. kir. Chemiai intézet és Központi Vegykísérleti állomásnál, ahol a vegyelemzést dr. Föhls Arthur kísérletügyi igazgató végezte. Ugyanezen évben a Fürdővállalat is vegyelemezte e két forrás vizét és pedig a kolozsvári tudományegyetemen,

ahol a vizsgálatot dr. Ruzitska Béla egy. tanár — és a bukaresti kémiai tudományos intézetnél, ahol azt dr. J. Voicu és dr. V. Grasu teljesítette.

Ezen vegyvizsgálatok eredményét alább közöljük, míg dr. Than és dr. Hankó vegyvizsgálatainak eredményeit a 72—73. oldalon a többi forrásokéival együttesen összeállított táblázatos kimutatásban.

A Budapesti Vegyisérleti állomás vegyelemzése a Főkut-Erzsébetforrásra nézve:

1 liter vízben van gr.

Ionok

| | |
|--------------------------------------|------------|
| Calcium | 0.4918 gr. |
| Magnézium | 0.1286 " |
| Nátrium | 0.1260 " |
| Kálium | 0.0375 " |
| Ferrum | 0.0018 " |
| Hydrocarbonat | 2.4557 " |
| Chlorid | 0.0391 " |
| Sulphat (SO ₄) | 0.0206 " |
| Silicat | 0.0833 " |
| | <hr/> |
| Összesen: | 3.3844 gr. |

Vegyületek I.

1 liter vízben van gr.

| | | |
|-----------------------|------------------------------------|------------|
| Calcium hydrocarbonat | Ca(HCO ₃) ² | 1.9560 gr. |
| Magnézium | Mg(HCO ₃) ² | 0.7739 " |
| Nátrium | Na(HCO ₃) | 0.4602 " |
| Vas | Fe(HCO ₃) ² | 0.0058 " |
| Káliumchlorid | KCl | 0.0717 " |
| Nátriumchlorid | NaCl | 0.0083 " |
| Calciumsulphat | CaSO ₄ | 0.0286 " |
| Siliciumdioxid | SiO ₂ | 0.0833 " |
| | <hr/> | |
| Összesen: | | 3.3878 gr. |

A Kolozsvári Tudományos Egyetem vegyelemzése:

1 kilogramm vízben foglaltatik grammokban:

| | | |
|----------------|------------------|-----------------------------|
| Natrium | Na | 0.0936 gr. |
| Kalium | K | 0.0202 „ |
| Lithium | Li | 0.0004 „ |
| Calcium | Ca | 0.4131 „ |
| Magnézium | Mg | 0.1264 „ |
| Vas (ferro) | Fe | 0.0043 „ |
| Chlor | Cl | 0.0300 „ |
| Kénsav | SO ₄ | 0.0132 „ |
| Silíciumdioxid | SiO ₂ | 0.0523 „ |
| Szénsavhidrát | HCO ₃ | 1.0636 „ |
| | | <u>Összesen: 1.8171 gr.</u> |

Az alkatrészek (ionok) egyenérték százalékban:

| | | | |
|-------------------|-----------|----------------------|------------|
| Na | 11.31 0/0 | Cl | 2.32 0/0 |
| K | 1.45 0/0 | 1/2 SO ₄ | 0.77 0/0 |
| Li | 0.16 0/0 | 1/2 SiO ₂ | 3.12 0/0 |
| 1/2 Ca | 57.39 0/0 | HCO ₃ | 93.79 0/0 |
| 1/2 Mg | 29.27 0/0 | | 100.00 0/0 |
| 1/2 Fe | 0.42 0/0 | | |
| <u>100.00 0/0</u> | | | |

| | | |
|-------------------|------------------------|------------|
| Szabad széndioxid | CO ₂ | 2.0299 gr. |
| Szilárd maradék | 120 C ^o -on | 1.8602 „ |
| „ | 180 C ^o -on | 1.8202 „ |
| A víz fajsúlya | 20 C ^o -on | 1.00142 „ |

A Bukaresti Chémiai Vegyintézet vegyelemzése:

La un litru de apă: — 1 liter vízben van:

| | | |
|---------------|-----------------|---------------------------------|
| Ioni de clor | Cl | 0.0284 gr. (Eşirea horizontală) |
| „ „ sulfati | SO ₄ | 0.0129 „ |
| „ „ carbonati | CO ₃ | 1.0500 „ |
| „ „ sodiu | Na | 0.0931 „ |
| „ „ potasiu | Ka | 0.0242 „ |
| „ „ litiu | Li | urme |
| „ „ calciu | Ca | 0.4140 „ |

| | | |
|------------------|------------------|------------|
| Ioni de magneziu | Mg | 0.1301 gr. |
| „ „ fer | Fe | 0.0036 „ |
| „ „ mangan | Mn | urme |
| „ „ silice | SiO ₂ | 0.0480 „ |
| | Összesen: | 1.8043 gr. |

| | |
|------------------------------------|----------|
| Rezidiul fix (la 180°) | 1.8060 „ |
| Bioxid de carbon liber și combinat | 4.1380 „ |

La un litru de apă: — 1 liter vizben van:

| | | |
|------------------------|--------------------------------------|------------|
| Bicarbonat de calciu | (CO ₃ H ₂) Ca | 1.6767 gr. |
| „ „ magneziu | (CO ₃ H ₂) Mg | 0.7829 „ |
| „ „ sodiu | (CO ₃ H) Na | 0.3020 „ |
| „ „ litiu | CO ₃ H Li | urme |
| „ „ fer | (CO ₃ H) ₂ Fe | 0.0462 „ |
| „ „ mangan | (CO ₃ H) ₂ Mn | urme |
| Clorură de potasiu | Cl K | 0.0462 „ |
| „ „ sodiu | Cl Na | 0.103 „ |
| Inflat sodiu | SO ₄ Na ₂ | 0.0192 „ |
| Acid metasilicic | SiO ₃ H ₂ | 0.0624 „ |
| | Összesen: | 2.9115 gr. |
| Bioxid de carbon liber | CO ₂ | 2.5980 „ |

Föktut (Esirea verticală):

La un litru de apă: — 1 liter vizben van:

| | | |
|---------------|------------------|------------|
| Ioni de clor | CL | 0.0337 gr. |
| „ „ sulfati | SO ₄ | 0.0115 „ |
| „ „ carbonati | CO ₃ | 1.1640 „ |
| „ „ sodiu | Na | 0.1102 „ |
| „ „ potasiu | K | 0.0273 „ |
| „ „ litiu | Li | urme |
| „ „ calciu | Ca | 0.4580 „ |
| „ „ magneziu | Mg | 0.1410 „ |
| „ „ fer | Fe | 0.0066 „ |
| „ „ mangan | Mn | urme |
| „ „ silicie | SiO ₂ | 0.0568 „ |
| | Total: | 2.0091 gr. |

| | |
|------------------------------------|----------|
| Rezidiul fix (la 180°) | 2.0100 „ |
| Bioxid de carbon liber și combinat | 4.0855 „ |

La un litru de apă: — 1 liter vízben van:

| | | |
|------------------------|-------------------------------------|------------|
| Bicarbonat de calciu | $(\text{CO}_3\text{H})_2 \text{Ca}$ | 1.8549 gr. |
| „ „ magneziu | $(\text{CO}_3\text{H})_2 \text{Mg}$ | 0.8487 „ |
| „ „ sodiu | $\text{CO}_3\text{H Na}$ | 0.3612 „ |
| „ „ litiu | $\text{CO}_3\text{H Li}$ | urme |
| „ „ fer | $(\text{CO}_3\text{H})_2 \text{Fe}$ | 0.0210 „ |
| „ „ mangan | $(\text{CO}_3\text{H})_2 \text{Mn}$ | urme |
| Clorură de potasiu | Cl K | 0.0522 „ |
| „ „ sodiu | Cl Na | 0.0146 „ |
| Sulfat de sodiu | $\text{SO}_4 \text{Na}_2$ | 0.0170 „ |
| Acid metasilice | $\text{SiO}_3 \text{H}_2$ | 0.0738 „ |
| Total: | | 3.2434 gr. |
| Bioxid de carbon liber | CO_2 | 2.3783 „ |

Dr. Hankó Vilmos a Főkut vizére vonatkozó szakvéleményében ezt írja: „Ami a Főkut vizét illeti, alig van ásványvíz, mely szénsavtartalomra nézve versenyezhetne a Főkut vizével. *Ezen víz a szó szoros értelmében tul van telítve szénsavval.* A Főkut vize az élvezetre szánt vizek között az első helyet foglalja el. *A Főkut vize valóban a savanyuvizek királya.* Ugyanezt mondhatom az Erzsébetforrás vizéről, mely a Főkut vizével teljesen hasonló összetételt mutat. *Az elemzési adatok nyomán kétségtelen, hogy a két kut egy és ugyanazon forrásból kapja vizét.*

2. Miron-kut. (Régebb Kossuth-kut).

Ez a kut 1870-ig még be sem volt foglalva, hanem vize szabadon folyt el. 1870-ben a két község kőbe foglaltatta, 1875-ben föléje fedett sétányt emeltetett, 1882-ben pedig a forrástól mintegy 50 lépésnyire éttermet és kávéházat építettett.

A Miron-kut természettani tulajdonságai a következők: vize nagy buborékokkal és némi rythmikussággal tör elő. Színe kristálytisztá, a pohárban gyöngyözik, szaga szénsavas, fojtó, íze csipős, de nem fanyar. Hosszas állás után ez is pehelyszerű üledéket képez az üvegben, melynek színe roz-

dás. Hőfoka nyáron változatlanul 7·6 C. fok, télen a külső hőmérsék szerint ingadozik ugyan, de + 5 C. fokon alul a legnagyobb hidegben se megy le. Vizbősége a töltés helyén 10 perc alatt 55 liter, 24 óra alatt mintegy 8000 liter. (Dr. Szilvássy János adatai.)

A Miron-kutat először dr. Than Károly egyetemi vegyésztanár elemezte 1873-ban, másodszer dr. Hankó Vilmos 1889-ben.

Az elemzés szerint a Miron-kut inkább az égvényes vasas vizek közé osztályozandó.

A világháboru kitöréséig, habár kisebb mértékben, ennek a forrásnak a vizét is kisebb körletekre szállították, mivel üledékessége miatt távolabbi területekre való hosszabb szállításra nem alkalmas. Inkább ivókurára használták és használják a betegek.

3. Madonna-forrás. (Régebb Boldizsár-forrás).

Régi, jóhírű, bővizű forrás. Két forrás van egymás mellett mintegy 1 méternyi távolságban egymástól, melyek eleinte külön-külön foglalatban voltak, de 1879-ben egybe lettek foglalva.

Vize színe, szaga, íze éppen olyan, mint a többi forrásé. Vizbősége valamennyi forrás között a legnagyobb volt, mert míg 1888-ban 24 óra alatt 14.976 litert adott, azután csak mintegy 9.000 litert ad. Vizének hőfoka, a Pásztorkutat kivéve, valamennyi forrás között a legnagyobb, +10—10·2 C. fok.

Vegyelemezve ez is dr. Than Károly tanár által lett 1889-ben.

Amíg a jelenlegi Fürdővállalat a Főkut ujrafoglalását készítette, addig ebből a forrásból töltöttek s ezért töltésre újból felszerelte. A világháboru előtt is azonban mindig töltöttek e forrásból, mivel ez a víz is szállításraképes.

A vegyelemzés szerint ez a kut a legkönnyebb és legmelegebb ivóforrásunk, mely *majdnem teljesen vas- és gipszmentes; emésztési zavarokban szenvedőknek a legjobban ajánlható.*

4. László-kut.

A Madonnaforrástól mintegy 40 méterrel lejjebb fekszik. Nevét szárhegyi gr. Lázár László főkormányshéki tanácsos és tartományi korlátnok tiszteletére nyerte, ki a 70-es években Borszék felvirágoztatása körül nagy érdemeket szerzett.

Használatba véve a 40-es években, kőbe foglalva 1867-ben lett.

Ez a forrás van fenntartva a község lakói és a vendégek házi ivóvíz használatára. Igen kellemes ízű, kedvelt ivóforrás, melynek hőfoka nyáron 9·4 C., télen 8·4 C. fokig alászáll. Vízbősége 24 óra alatt mintegy 8000 liter.

Vegyelemezte 1862-ben Folberth medgyesi gyógyszerész, 1873-ban dr. Than Károly és 1889-ben dr. Hankó Vilmos.

5. Károly-kut.

(Régebb Erdei- vagy József főherceg-kut).

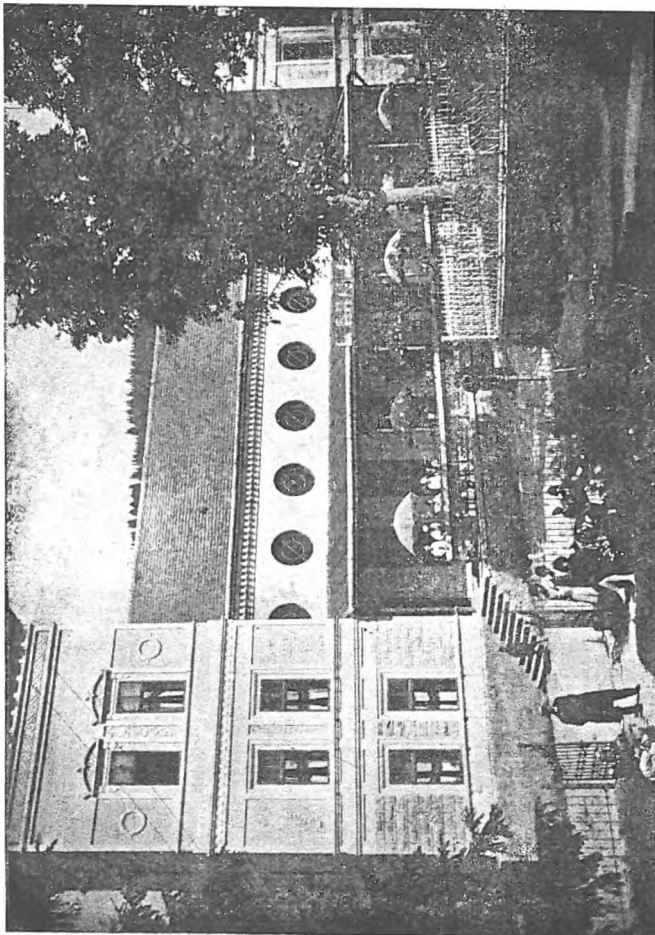
A Bükkhavas és Árkoza hegyek lábainál, a Hanzker patak mellett fekszik, melyhez egyik legszebb és legkedveltebb sétaut vezet.

Befoglaltatott először 1859-ben; 1865-ben föléje gloriettet emeltek és 1889-ben töltőhelyiséget. (Jelenleg már rég nem töltenek e forrásból, azért a régi töltőberendezésnek most még nyoma sincsen. Az új Fürdővállalat renováltatta és csorgóból való felfogásra átalakította. Jelenleg a Hanzker pataki lakosság ivóvízszükségletét elégíti ki.)

Forrásvíze legjobban megközelíti a Főkut vizét.

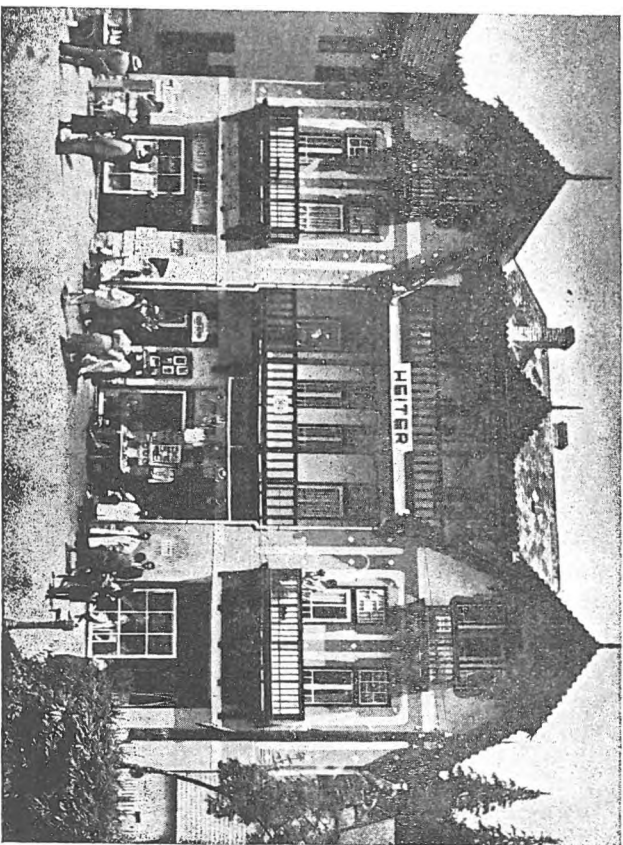
Ezen forrásról jelentette a tulajdonos két községnek 1878-ban dr. Szöllőssy Máté akkori fürdőorvos, hogy *vizének használatától egy nagymérvű epeköves beteg ezen év fürdőevadja alatt betegségéből teljesen gyógyult.*

Hőfoka nyáron át állandóan 7·4 C., télen lemegy 6·8 fokig. Ezt a forrást a külső légköri viszonyok a legkevésbé érintik. Vízbősége 24 óra alatt 3500 liter. Vegyelemezte 1862-ben Folberth, 1873-ban dr. Than Károly, 1889-ben dr. Hankó Vilmos.



REMÉNY SZÁLLODA

Foto „Héitec” udvari fényképész, Borszék—Szászrégen (Reghin).
A kiséket készítette „Tizian” cinkográfia, Cluj-Kolozsvár, Strada Regina Maria 6



HEITER VILLA

Foto „Heiter“ udvari fényképész, Borszék—Szászrégen (Reghin)

A kisékel készítette „Tizian“ cinkogratta, Cluj-Kolozsvár, Strada Regina Maria 6

6. Arany János-kut.

A fürdőtelepnek alsó végén, az új róm. kat. templomtól mintegy 50 méternyire fekszik.

Befoglalva 1879-ben, gloriett 1886-ban lett föléje építve.

E víz hőfoka közepszámítással nyáron 9-6 C., de télen nagy hidegben 6-6 C. fokig is lemegy. Erre és még inkább a szomszéd „Pásztorkut“-ra a külső légköri viszonyok a leginkább hatnak.

Vize teljesen tiszta, igen kellemes. A kifolyásnál szabad szénsavának nagy részét gyorsan elveszíti és ezért a benne oldva levő mészsók kicsapódván, a belerakott tárgyak (különösen virágok) már 1—2 hét alatt megkövesednek.

A forrás vízbősége csekély, 24 óra alatt mintegy 1700 liter, aminek az az oka, hogy a nagyon laza talajban szétfolyik, ami látható is a környező talajon.

Vegyelemezte dr. Cseh Károly 1877-ben és dr. Hankó Vilmos 1889-ben.

Vegyertartalmánál fogva ez a leggyengébb vizünk, vastartalmára nézve azonban a közép helyen áll, ugyszintén hőfokára nézve is. Értékes ivóforrás tehát éppen azoknál, akik a Miron-forrást kevésbé türik.

7. Pásztorkut.

Ez állítólag az a forrás, melynek vizétől — a hagyomány szerint — csodálatosan gyógyult meg egy mellette vérhányásban erőtlenül összeroskadt szelistyei román pásztor. Nevét is innen nyerte. Kőbe foglalva 1881-ben lett.

Vegyelemezve még eddig nincsen, azért nincs is használatban, valószínű azonban, hogy vize azonos az Arany János kutéval.

Minden forrás között erre vannak a külső légköri viszonyok a legnagyobb befolyással. Hőmérséke meleg nyári nap délutánján 14 C. fokra is felmegy, míg nagy hidegben télen leszáll 3 fokra is, jeléül annak, hogy folyása jó darabon a föld felszínéhez nagyon közel esik. Vízbősége ennek is csekély, 24 óra alatt nem több 1500 liternél ugyanazon okból, mint azt az Arany János-kutnál láttuk.